

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Asia **Valtioneuvoston kirjelmä U 6/2013 vp**

(ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi tupakkatuotteiden ja vastaavien tuotteiden valmistamista, esittämistapaa ja myyntiä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä)

Suomen teollisoikeudellinen yhdistys r.y. (jäljempänä STY) haluaa kiittää eduskunnan talousvaliokuntaa tilaisuudesta tulla kuultavaksi asiantuntijana käsillä olevasta asiasta. Lausumme kunnioittavasti seuraavan.

Varmaan kukaan ei tänä päivänä kiistä tupakointiin liittyviä terveyshaittoja niin yksittäiselle tupakoitsijalle itselleen kuin myös kansanterveydelle yleisemmin.

Edellä mainitusta huolimatta STY pitää paitsi yllättävänä niin hyvin valitettavana, ettei valtioneuvoston U-kirjelmässä käsitellä lainkaan sitä, mitä kirjelmässä esitetty valtioneuvoston kanta merkitsisi immateriaalioikeuksien, erityisesti tavaramerkkien, suojan kannalta. Vieläkin yllättävämpänä viimeksi mainitun seikan ohittamista on pidettävä, kun otetaan huomioon, että ns. tuotemerkittömien pakkausten ongelmallisuus immateriaalioikeuksien suojan kannalta on ollut viime vuosina erittäin suuren huomion kohteena, niin kansainvälisesti, EU-tasolla kuin kansallisesti.

Immateriaalioikeuksissa, muun ohella tavaramerkeissä, on kysymys omaisuuden suojaan kuuluvista varallisuusosoikeuksista. Omaisuudensuoja on turvattu Suomessa perustuslailla, minkä lisäksi Suomi on liittynyt useisiin immateriaalioikeuksia turvaaviin kansainvälisiin sopimuksiin.

U-kirjelmään sisältyvän valtioneuvoston kannan mukaan: öValtioneuvosto pyrkii neuvotteluissa vaikuttamaan siihen, että koko EU:n alueella otettaisiin käyttöön yhdenmukaiset, tuotemerkkejä sisältämättömät jälleenmyyntipakkaukset. Tuotemerkittömät pakkaukset tehostavat terveysvaroituksia ja vähentävät pakkausten houkuttelevuutta. Vaikka direktiiviehdotuksessa mainitaan jäsenvaltioiden mahdollisuudesta yksipuolisesti säätää tupakkatuotteiden pakkausten pidemmällekin menevästä standardoinnista, valtioneuvosto katsoo, että tästä pitäisi säätää EU:n tasolla.ö

Edellä mainittu valtioneuvoston kanta merkitsisi kiistatta puuttumista tavaramerkkioikeuksiin. Valtioneuvoston U-kirjelmässä ei kuitenkaan lainkaan käsitellä sitä, voidaanko mainitunkaltaista puuttumista pitää ylipäättään sallittuna perustuslain säännökset ja Suomea sitovat kansainväliset velvoitteet huomioon ottaen. Mainittakoon tässä yhteydessä esimerkiksi kansainvälisen TRIPS-sopimuksen artikla 20, jonka mukaan tavaramerkin käyttöä kaupankäynnissä ei saa rajoittaa epäoikeudenmukaisesti erityisvaatimuksilla.

Lisäksi vaikka tuotemerkittömien pakkausten käyttöönotto katsottaisiin sinänsä mahdolliseksi, valtioneuvoston U-kirjelmässä ei ole lainkaan pohdittu sitä, olisiko vastaavien terveystieteellisten saavuttaminen mahdollista yhtä hyvin (tai jopa tehokkaammin) jollakin muulla tavalla, joka ei merkitsisi yhtä merkittävää puuttumista tavaramerkkioikeuksiin.

Kysymystä tuotemerkittömien pakkausten käyttöönotosta harkittaessa olisi lisäksi toivonut, että valtioneuvoston U-kirjelmässä olisi kiinnitetty huomiota siihen, että tuotemerkittömät pakkaukset todennäköisesti lisäisivät entisestään tupakan laittomia tuotevääreännöksiä. Venäjältä tai Itä-Euroopasta tulevien tuotevääreännösten lisääntyminen merkitsisi myös verotulojen vähentymistä: vain laillisista tupakkatuotteista maksetaan veroa.

Suomen Teollisoikeudellinen Yhdistys r.y. (ruotsiksi *Finska föreningen för industriellt rättsskydd r.f.*) on 1930-luvulla perustettu patentti-, hyödyllisyysmalli-, tavaramerkki-, mallioikeus- ja markkinointijuridiikka-alan ammattilaisen yhdistys, jossa on yli 400 jäsentä. Yhdistyksen tarkoituksena on mm. edistää aineettomaan omaisuuden (immateriaalioikeudet) liittyvien käytäntöjen ja lainsäädännön kehitystä.